

Rozdział 6.

UWARUNKOWANIA

WYNIKAJĄCE ZE STANU ŚRODOWISKA,

W TYM STANU ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ, WIELKOŚCI I JAKOŚCI ZASOBÓW WODNYCH ORAZ WYMOGÓW OCHRONY ŚRODOWISKA, PRZYRODY I KRAJOBRAZU, W TYM KRAJOBRAZU KULTUROWEGO

1. Stan rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej
2. Uwarunkowania wynikające z zasobów i walorów środowiska oraz warunków fizjograficznych
3. Uwarunkowania wynikające z istniejących przeobrażeń i procesów degradacji środowiska
4. Uwarunkowania wynikające z zakresu wymaganej prawnej ochrony środowiska przyrodniczego
5. Uwarunkowania wynikające ze stanu krajobrazu kulturowego
6. **Załącznik graficzny nr 5**
Uwarunkowania wynikające ze stanu ŚRODOWISKA

1. Stan rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

Struktura użytkowania gruntów na terenie gminy Jeleniewo				
rodzaje gruntu		powierzchnia ewidencyjna (ha)	udział w powierzchni gminy (%)	
Użytki rolne	grunty orne	7417,3897	55,85%	
	sady	42,3294	0,32%	
	łąki trwałe	561,4143	4,23%	
	pastwiska trwałe	1995,6305	15,03%	
	grunty rolne zabudowane	197,6466	1,49%	
	grunty pod stawami	2,7038	0,02%	
	grunty pod rowami	29,6575	0,22%	
	razem	10246,7710	77,16%	
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione	lasy	1396,8034	10,52%	
	grunty zadrzewione i zakrzewione	51,8518	0,39%	
	razem	1448,6552	10,91%	
Grunty zabudowane i zurbanizowane	tereny mieszkaniowe	10,6021	0,08%	
	tereny przemysłowe	0,9143	0,01%	
	inne tereny zabudowane	4,4465	0,03%	
	zurbanizowane tereny niezabudowane	6,2089	0,05%	
	tereny rekreacyjno - wypoczynkowe	4,0108	0,03%	
	tereny komunikacyjne	drogi	273,0766	2,06%
		tereny kolejowe	1,1284	0,01%
		inne	1,5549	0,01%
	użytki kopalne	4,3130	0,03%	
	razem	306,2555	2,31%	
Grunty pod wodami	powierzchniowymi stojącymi	496,4721	3,74%	
	powierzchniowymi płynącymi	36,0091	0,27%	
	razem	532,4812	4,01%	

Użytki ekologiczne	109,5800	0,82%
Nie użytki	509,5076	3,84%
Tereny różne	126,9898	0,95%
Powierzchnia gminy Jeleniewo	13280,2400	100%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Starostwa Powiatowego w Suwałkach z 2012r.

Rolnicza przestrzeń produkcyjna zajmuje **77,16%** powierzchni gminy Jeleniewo, w tym udział gruntów ornych jest 55,85%. Trwałe użytki zielone (pastwiska i łąki) zajmują 19,26% powierzchni gminy. Liczby te jednoznacznie wskazują na rolniczo – hodowlany charakter produkcji rolnej.

Rolnicza przestrzeń produkcyjna nie jest jakościowo dobra, zważywszy na niską wartość klasyfikacyjną gleb i trudności w zagospodarowaniu terenów o silnie zróżnicowanej konfiguracji. Pofalowany teren o dużych spadkach i różnicach poziomów znacząco utrudnia uprawę ziemi. Konfiguracja terenu ułatwia erozję gleb.

Na terenie gminy występują głównie gleby niskich klas bonitacyjnych tj. IV,V,VI. W niewielkich arealach występują grunty klasy IIIb. Większe kompleksy lepszych gleb występują we wschodniej części gminy tj. w obrębach: Leszczewo, Wołownia, Udryn i Hultajewo.

Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione zajmują zalewie **10, 91%** powierzchni gminy. Lasy występują głównie na terenie Suwalskiego Parku Krajobrazowego. Rozmieszczenie lasów jest w istocie silnie rozproszone i rozdrobnione pod względem własnościowym.

Grunty leśne w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe zajmują powierzchnię 444.9558 ha, co stanowi 3,35% ogólnej powierzchni gminy.

Lasy prywatne to 7,56% powierzchni gminy.

Największa lesistość występuje w obrębie Wodźłki – 2,16% powierzchni gminy.

Gospodarstwa rolne prywatne stanowią podstawę zagospodarowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej.

Na terenie gminy Jeleniewo funkcjonuje 554 gospodarstwa rolne.

Średnia powierzchnia gospodarstwa rolnego wynosi 18,50 ha

Struktura gospodarstw rolnych na terenie gminy Jeleniewo					
Lp	Obręb	Liczba gospodarstw rolnych	Średnia gospodarstwa rolnego (bez gruntów leśnych) (ha)	Powierzchnia gruntów rolnych (ha)	Powierzchnia gruntów leśnych zadrzewionych i zakrzewionych (ha)
1	Bachanowo	7	34,92	244,4256	10,1282
2	Białorogi	11	24,72	271,9967	8,8623
3	Błaskowizna	19	17,84	338,9425	33,5431
4	Czajewszczyzna	5	31,81	159,0627	41,7100
5	Czerwone Bagno	6	32,10	192,6209	27,9381
6	Gulbieniszki	5	61,93	309,6265	39,6062
7	Hultajewo	19	15,08	286,4825	20,7532
8	Ignatówka	3	38,34	115,0200	0,7600
9	Jeleniewo	106	5,58	591,3226	73,9746
10	Kazimierówka	16	8,01	128,1861	33,8000
11	Krzemianka	1	250,36	250,3593	6,0016
12	Leszczewo	44	8,81	387,6152	9,4667
13	Łopuchowo	8	36,25	290,0107	92,1321
14	Malesowizna	8	51,07	408,5287	73,7735
15	Okragłe	9	31,17	280,4853	58,6800
16	Podwysokie Jeleniewskie	10	22,64	226,4328	19,0689
17	Prudziszki	41	14,05	576,0969	111,7419
18	Rutka	5	70,12	350,6010	45,6977
19	Rychtyn	2	107,75	215,5036	7,0512

20	Sidorówka	9	37,68	339,1453	8,8160
21	Sidory	6	55,78	334,6533	43,8800
22	Sidory Zapolne	0	-	78,0400	4,5300
23	Suchodoły	4	61,20	244,8129	8,5382
24	Sumowo	3	42,33	127,0000	9,5400
25	Szeszupka	4	25,02	100,0601	18,6299
26	Szurpiły	40	12,93	517,0632	68,1200
27	Ścibowo	2	74,86	149,7101	15,8399
28	Udryn	17	23,09	392,4803	59,4477
29	Udziejek	13	32,90	427,7165	68,1071
30	Wodziłki	13	27,17	353,1644	286,8600
31	Wołownia	74	8,99	665,3258	51,4139
32	Zarzeczce Jeleniewskie	5	66,40	332,0000	14,0000
33	Żywa Woda	39	14,42	562,2803	76,2432
Razem		554	18,50 ha	10246,7710	1448,6552

Źródło: Urząd Gminy Jeleniewo, Starostwo Powiatowe w Suwałkach - stan na 2014r.

2. Uwarunkowania wynikające z zasobów i walorów środowiska oraz warunków fizjograficznych

Położenie gminy i powiązania przyrodnicze

Gmina Jeleniewo położona jest w północno - wschodniej części województwa podlaskiego, powiatu ziemskiego suwalskiego, w odległości 7 km od granicy z Litwą i 11 km od granicy z Rosją. Gmina sąsiaduje: od strony zachodniej z gminą Przerośl, od strony północnej z gminami: Wizajny i Rutka-Tartak, od strony wschodniej z gminą Szypliszki, a od strony południowej z gminą Suwałki i miastem Suwałki.

Pod względem fizycznogeograficznym (wg J. Kondracki) obszar gminy położony jest w obrębie Pojezierza Północnosuwalskiego.

Jest to obszar o bardzo silnie urozmaiconej rzeźbie młodoglacjalnej, obejmujący najpiękniejsze krajobrazy polodowcowe z morenami czołowymi, wytopiskowymi, kemami oraz głębokimi dolinami i rynnami.

Unikalne walory przyrodnicze i krajobrazowe obszaru gminy przesądziły o powstaniu w 1976 r. Suwalskiego Parku Krajobrazowego.

Stąd też podejmowana tu działalność gospodarcza nie może być sprzeczna z interesami ochrony środowiska przyrodniczego. Obszar gminy leży na uboczu ważnych szlaków komunikacyjnych.

Podstawową funkcją gminy jest rolnictwo oraz turystyka. W planach było rozwinięcie funkcji przemysłowej ze względu na występowanie rud metali.

Podstawowe wieloaspektowe powiązania przyrodnicze gminy Jeleniewo z otoczeniem wynikają z faktu, że obszar gminy jest:

- znaczną częścią Suwalskiego Parku Krajobrazowego i jego strefy ochronnej;
- obszarem należącym do pięciu rzecznych Jednolitych Części Wód Powierzchniowych Regionu Wodnego rzeki Niemen;
- częścią Obszaru Chronionego Krajobrazu „Pojezierze Północnej Suwalszczyzny”,
- obszarem projektowanego Suwalsko - Wisztynieckiego Transgranicznego Obszaru Chronionego (TOCH);
- położony na dwóch Obszarach Natura 2000 .

Uwarunkowania wynikające ze środowiska przyrodniczego powinny stanowić podstawę prowadzenia przez gminę polityki ekorozwoju, zgodnie z wymaganiami ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym. Pod pojęciem ekorozwoju rozumie się nadanie rozwojowi kierunku zachowującego w sposób trwały walory i zasoby środowiska, a także czynną ochronę środowiska przyrodniczego.

Główne czynniki kształtujące możliwości rozwoju gminy Jeleniewo to:

- zakres wymaganej prawnej ochrony środowiska przyrodniczego,
- położenie znacznego obszaru gminy w projektowanych Obszarach Natura 2000,
- występowanie różnorodnych zasobów i walorów przyrodniczych, warunki fizjograficzne,
- istniejące przeobrażenia i procesy degradacji środowiska.

Pod względem fizycznogeograficznym (wg J. Kondracki) obszar gminy położony jest w obrębie Pojezierza Północnosuwalskiego oraz w niewielkim fragmencie południowa część z doliną rzeki Czarna Hańcza na obszarze Równiny Augustowskiej.

Jest to obszar o bardzo silnie urozmaiconej rzeźbie młodoglacjalnej, obejmujący najpiękniejsze krajobrazy polodowcowe z morenami czołowymi, wytopiskowymi, kemami oraz głębokimi dolinami i rynnami.

Unikalne walory przyrodnicze i krajobrazowe obszaru gminy przesądziły o powstaniu w 1976 r. Suwalskiego Parku Krajobrazowego.

Stąd też podejmowana tu działalność gospodarcza nie może być sprzeczna z interesami ochrony środowiska przyrodniczego. Obszar gminy leży na uboczu ważnych szlaków komunikacyjnych.

Obszar gminy posiada duże walory środowiska przyrodniczego o nieznacznym stopniu degradacji warunków naturalnych.

Rzeźba terenu

Rzeźba powierzchni gminy jest silnie zróżnicowana pochodzenia polodowcowego zlodowacenia północno – polskiego.

W rzeźbie obszaru gminy można wyróżnić następujące formy morfologiczne:

- wysoczyzna morenowa pagórkowata wyższa wraz z formami czołowo morenowymi, położona na wysokości 210 – 250 m n.p.m. . Występuje ona w rejonie Błaskowizny, Szurpił, Gulbieniszek, Wodziłek, Sidorówki i Jeleniewa. Deniwelacje w jej obrębie wynoszą około 10 – 20 m, lokalnie powyżej 20 m. Nachylenie terenu w granicach 10 - 15% lub powyżej 15%. Powierzchnia wysoczyzny jest dosyć urozmaicona szeregiem form czołowo morenowych.
- moreny czołowe wyciśnięte, stanowiące wzgórza o wysokościach względnych 10 – 20 m o dość urozmaiconej rzeźbie,
- moreny czołowe akumulacyjne, są to wzgórza o wysokościach względnych 20 – 40 m i silnie urozmaiconej rzeźbie.

Ponadto powierzchnia wysoczyzny urozmaicona jest szeregiem form dolinnych, najgłębsze z nich to doliny wód roztopowych (rejon Szurpił i Wodziłek), są to głęboko wcięte doliny w otaczający teren (do 20 m) o płaskich, zabagnionych dnach i stromych zboczach.

Pozostałe formy dolinne to niewielkie dolinki denudacyjne o zróżnicowanych głębokościach nachyleniach zboczy.

Wysoczyzna morenowa pagórkowata niższa położona na wysokości 200 – 220 m n.p.m., zajmuje wschodnią część gminy.

Powierzchnia tej wysoczyzny urozmaicona jest licznymi wzgórzami oraz zagłębieniami. Ich wysokości są nieco niższe i nie przekraczają 15 – 20 m, a powierzchnie są bardziej płaskie. Cechą tego terenu jest brak wyraźnych form dolinnych, natomiast występują tu zagłębienia o podmokłych lub zabagnionych dnach dużych rozmiarów (rejon jez. Sumowo, Jałowo, wsi Ścibowo, Udryn).

Obszar akumulacji sandrowej – wyższy występuje w zachodniej części gminy w rejonie jez. Hańcza, rzeki Czarnej Hańczy i Bachanowa. Położony na wysokości 220 – 240 m n.p.m., powierzchnia prawie płaska z małą ilością form dolinnych i małym nachyleniem.

Obszar akumulacji sandrowej niższy występuje pasem wzdłuż doliny rzeki Szeszupy od północnej granicy gminy do jeziora Kopane. Położony jest na wysokości 170 – 230 m n.p.m. powierzchnia bardzo silnie urozmaicona licznymi formami dolinnymi oraz zagłębieniami.

Rozległe formy wytopiskowe koncentrują się wzdłuż doliny rzeki Szeszupy. Tworzą rozległe obszary, wśród których można wyróżnić dwa poziomy wytopiskowe.

- poziom wytopiskowy wyższy w rejonie wsi Wodziłki po obu stronach rzeki Szeszupy o rzeźbie równinnej z małymi nachyleniami.
- poziom wytopiskowy niższy oddzielony krawędzią od poziomu wyższego, występuje w rejonie rzeki Szeszupy. Powierzchnia bardziej urozmaicona licznymi podmokłymi obniżeniami.

Formy szczelinowe (kemy, ozy) występują powszechnie i koncentrują się w obrębie poziomów wytopiskowych. Najbardziej powszechną formą szczelinową są wzgórza i pagórki kemowe, których wysokości dochodzą do 30 – 40 m.

Wzgórza ozów występują głównie w obrębie ciągów dolinnych (rejon Szeszupki, dolina Czarnej Hańczy, jez. Jęglówek), wysokości dochodzą do 20 m.

Budowa geologiczno - gruntowa i surowce mineralne

Badany teren leży w zasięgu antekliny mazursko – suwalskiej. Na fundamencie krystalicznym występuje seria skał osadowych złożona z utworów kambru, ordowiku, syluru, jury środkowej i górnej oraz kredy.

Miękkość osadów czwartorzędowych na badanym terenie jest znaczna i waha się w granicach 180 do 280 m.

Najstarszymi utworami występującymi w terenie są osady wodnolodowcowe. Występują one na wschód i południe od jez. Szurpiły. Są wykształcone jako piaski różnoziarniste ze żwirkiem, z wkładkami i przewarstwieniami żwiru.

Na zboczach doliny rzeki Szeszupy odsłaniają się ropy, mułki i piaski zastoiskowe. W części północnej a także środkowej oraz wschodniej zalegają osady wodnolodowcowe. Są to przeważnie piaski, piaski ze żwirami i żwiry o znacznej miękkości.

W zachodniej części oraz w rejonie wsi Błaskowizna dominują gliny zwałowe.

Piaski, żwiry i głazy lodowcowe występują na niewielkich fragmentach głównie w rejonie wsi Bachanowo i Rutka oraz na wschód od jez. Kamendul.

W dolinie rzeki Czarnej Hańczy oraz na wysoczyźnie sandrowej w południowo – wschodniej części gminy występują piaski i piaski ze żwirami ozów.

W obrębie zagłębienia Szeszupy oraz częściowo na wysoczyźnie morenowej występują ropy, mułki, piaski i żwiry kemowe. Wykształcone są one najczęściej w formie kolistych pagórków zbudowanych z warstwianych poziomo piasków drobnoziarnistych, ropy, mułków oraz piasków z wkładkami żwirów.

Utwory holoceniowe występują głównie w dolinach rzecznych oraz obniżeniach powytopiskowych. Są to namuły pylaste i piaszczyste występujące w dolinach rzek Czarnej Hańczy i Szeszupy oraz pozostałych mniejszych dolinach i zagłębieniach powytopiskowych.

Torfy i namuły torfiaste występują również w dolinach rzek oraz w zagłębieniach bezodpływowych i przyjeziernych.

Na terenie gminy występują złoża piasków, piasków ze żwirem i glin. Piaski i żwiry budują powierzchnie sandrowe, formy morenowe, kemowe oraz ozy i na obszarze gminy zalegają na około 2/3 powierzchni. Gliny występują głównie w części wschodniej i stanowią około 1/3 powierzchni. W okolicach Bachanowa i Błaskowizny występują pokrywy głazowe. Głazy zbierane są z pól i dostarczane do dalszej przeróbki.

W obrębie gminy występują udokumentowane w kat. C₁+C₂ złoża rud żelaza, tytanu i wanadu „Krzemionka”. Obszary te znajdują się w południowej części gminy.

Gleby

Warunki glebowe na terenie gminy stanowią mozaikę typów podtypów i gatunków gleb. Zasadnicze tło typologiczne na całym terenie moreny pagórkowatej tworzą gleby brunatne wytworzone z glin zwałowych, pozostałe gleby występują w postaci plam i są porozrzucane bezładnie po całym terenie. Na terenie gminy występują trzy podtypy gleb brunatnych. Brunatne właściwe, wylugowane i brunatne kwaśne.

Brunatne właściwe występują w miejscach o stosunkowo małych spadkach i nadają się do upraw większości roślin.

Gleby brunatne kwaśne i wylugowane występują najczęściej na zboczach i są mało urodzajne do większości upraw polowych.

Pozostałe gleby wytworzone z glin zwałowych to czarne ziemie, deluwialne i bielcowe. Gleby te nie stanowią zwartych kompleksów.

Czarne ziemie tworzą się w raczej w niższych partiach terenu, deluwia skupiają się głównie u podnóża wzniesień. Gleby bielcowe występują miejscami na terenach o charakterze równinnym.

Stosunki wodne

Obszar gminy znajduje się w dorzeczu rzeki Niemen w zlewniach dwóch rzek : Czarnej Hańczy z pomniejszymi dopływami - południowa i wąski pas zachodniej części gminy oraz rzeki Szeszupy w pozostałej części gminy. Na obszarze gminy występują jeziora i liczne bezimienne zagłębienia z wodą stanowiące znaczny odsetek wód powierzchniowych.

Wody powierzchniowe

Wody powierzchniowe gminy zajmują ponad 540 ha powierzchni gminy.

Rzeka Czarna Hańcza jest lewobrzeżnym dopływem Niemna II rzędu na terenie gminy stanowi górny odcinek.

Czarna Hańcza jest odbiornikiem ścieków komunalnych z Jeleniewa. Przed Suwałkami w 2003r. odpowiadała II klasie czystości ze względu na stan sanitarny (miano coli). Pozostałe parametry zanieczyszczenia wód mieściły się w granicach I klasy czystości. W stosunku do lat poprzednich stan czystości rzeki w tym punkcie ulega nieznacznym wahaniom (II klasa i III klasa), przy czym wskaźnikiem decydującym jest miano coli odzwierciedlające stan sanitarny wody i jej zanieczyszczenie nieczystościami pochodzenia antropogenicznego.

Rzeka Szeszupa ma swój obszar źródłkowy na terenie gminy, przyjmuje tu szereg dopływów z największych to Jacznówka i Szurpiłka oraz Szelmentka uchodząca do Szeszupy na terenie Litwy.

Ponadto na badanym obszarze znajduje się szereg jezior o zróżnicowanych wielkościach. Największe z nich to Hańcza leżące na granicy gminy, jezioro Szelment Wielki, Szurpiły, Sumowo i pomniejsze Boczne, Jegłówek, Kopane, Okrągłe, Kamendół, Udziejek, Jałowo, Jałówek, Gulbin i inne.

Wykaz większych jezior na obszarze gminy Jeleniewo				
Lp.	Nazwa jeziora	Powierzchnia (ha)	Ocena stanu	Uprawniony do rybactwa
1.	Boczniel	19,06		PZW ZG w Warszawie
2.	Gulbin	8,47		„Rybitex” Sp. z o.o.
3.	Jegłoweczek	1,69		Osoba fizyczna
4.	Jegłówek	20,58		Osoba fizyczna
5.	Kopane	16,99		Osoba fizyczna
6.	Krejwelek	9,99		„Rybitex” Sp. z o.o.
7.	Leszczewo	9,48		Osoba fizyczna
8.	Okrągłe	16,45		„Rybitex” Sp. z o.o.
9.	Staw Turtul	7,42		PZW ZG w Warszawie
10.	Sumowo	33,24		Osoba fizyczna
11.	Sumówek	7,41		Osoba fizyczna
12.	Szelment Wielki	356,07	dobry	„Szelment Wielki” Sp. z o.o.
13.	Szurpiły	89,00	dobry	PZW ZG w Warszawie
14.	Udrynek	7,02		Osoba fizyczna
15.	Udziejek	7,45		Osoba fizyczna
16.	Wodziłki	4,26		Osoba fizyczna

Źródło : Program ochrony środowiska gminy Jeleniewo

Wody podziemne

Warunki wodne gminy są niezbyt korzystne dla budownictwa. Dużą część obszaru zajmują tereny o płytkim zaleganiu wód gruntowych lub narażone na okresowe płytkie występowanie wód wierzchówkowych i śródglinowych.

Wody podziemne można podzielić na dwa obszary o odmiennych warunkach występowania. Pierwszy z nich to obszar o swobodnym zwierciadle wód gruntowych zasilany wodami opadowymi, infiltracyjnymi i spływem podziemnym z sąsiednich obszarów. Wody te tworzą jeden poziom w utworach łatwoprzepuszczalnych, zwierciadło wód gruntowych posiada charakter swobodny. Głębokość uzależniona jest od poziomu wody w rzekach, jeziorach oraz od intensywności opadów.

Drugi obszar posiada nieciągłe i napięte zwierciadło wód gruntowych. Zbudowane są z utworów trudnoprzepuszczalnych. Zasadniczy poziom wody występuje pod warstwą glin tworząc zwierciadło o charakterze napiętym.

Zestawienie ujęć wody na obszarze gminy Jeleniewo.						
Lp.	Lokalizacja-użytkownik	Rok wykonania	Głębokość otworu [m]	Głębokość zw. wody	Miąszość warstwy wodonośnej	Zatwierdzone zasoby w m ³ /h
1.	Gulbieniszki –komun.	1983	72,0	31,7	30	18,0
2.	Gulbieniszki – komun.	1983	90,0	31,60	26,0	90,0
3.	Szurpiły- komun.	1970				62,0
4.	Jeleniewo-komun.	1967	51,0	29,10	9,0	30,0
5.	Jeleniewo- komun.	1975	54,5	45,4	8,5	39,0
6.	Białorogi – komun.	1982	74,0	29,0	9,0	6,0
7.	Białorogi-komun.	1992	77,0	32,9	9,0	15,0
8.	Szeszupka - PG	1989	124,0	16,4	8,5	6,0
9.	Sidorówka- PG		89,0			4,0
10.	Krzemieniacha RTC	1971	99,0	62,4	36,6	44,0

Źródło: Program ochrony środowiska gminy Jeleniewo

Klimat

Gmina położona jest w najchłodniejszym regionie klimatycznym województwa (subregion Wigiersko – Augustowski, region Suwalski), mimo występowania znacznej liczby jezior, łagodzących warunki termiczno – wilgotnościowe. Charakterystyczną cechą są kontrasty opadowe wynikające ze zróżnicowania wysokościowego terenu.

Pokrywa śnieżna zalega tu długo. Ważną cechą klimatu jest duża średnia roczna prędkość wiatru, ponad 4 m/s, z dużym udziałem wiatru o prędkościach umiarkowanych i silnych.

Warunki klimatyczne regionu należą do najbardziej uciążliwych dla rolnictwa. Natomiast sprzyjają pod względem wykorzystania energetycznego jako czyste źródło energii.

Przedmiotowy teren znajduje się pod wpływem dominującej zachodniej cyrkulacji mas powietrza. Zauważa się pewną prawidłowość w przebiegu średnich miesięcznych wartości ciśnienia atmosferycznego. Najwyższe ciśnienie atmosferyczne występuje w lutym, maju i październiku. Niższe ciśnienie występuje natomiast w kwietniu, czerwcu i grudniu. Najmniejszą zmiennością średniego miesięcznego ciśnienia atmosferycznego cechuje się sierpień, a największą styczeń. Na tej podstawie można stwierdzić że analizowana część gminy znajduje się na drodze przemieszczania się niżowych centrów barycznych.

Zachmurzenie uwarunkowane jest rodzajem masy powietrza i modyfikowane przez sezonowe zmiany intensywności promieniowania słonecznego oraz charakterze powierzchni terenu na którym występuje. Zjawisko to w skali roku jest mało zróżnicowane. Średnie roczne wartości zachmurzenia w 8 – stopniowej skali wynosi 5,4. Średnie zachmurzenie jest najmniejsze od maja do września. Największym zachmurzeniem charakteryzuje się okres zimowy od listopada do lutego. Maksimum zachmurzenia przypada na listopad i grudzień. Największą zmiennością zachmurzenia charakteryzują się miesiące letnie (lipiec i sierpień).

Największą liczbę dni pogodnych (4-5) notuje się na tym terenie w maju, sierpniu i marcu. Konsekwencją zachmurzenia jest zmienne usłonecznienie w ciągu roku z którego wynika, że przeciętne rzeczywiste usłonecznienie trwa odpowiednio 1548 – 1579 godzin, a więc dziennie średnio 4,2 – 4,3 godziny i są to jedne z największych wartości w Polsce.

Od maja do sierpnia średnie usłonecznienie w ciągu doby trwa ponad 7 godzin, natomiast w okresie od listopada do stycznia nie przekracza średnio 1,2 godziny, najmniejsze wartości występują w grudniu (40 min.). Najbardziej słonecznym miesiącem jest sierpień.

Pewną osobiwością jest stopniowe zmniejszanie się sumy miesięcznej promieniowania całkowitego w styczniu, nie spotykane na innych obszarach.

Głównym elementem klimatu jest temperatura, która dla badanego obszaru wynosi średnio ok. 6,2 °C. Styczeń jest tu miesiącem najchłodniejszym, a lipiec - najcieplejszym w roku. Różnica między największą a najmniejszą średnią miesięczną wartością temperatury powietrza wynosi 21,2 – 21,8 °C. Lipiec jest jedynym miesiącem w roku, w którym nie notowano ujemnej temperatury powietrza.

Największe różnice między wartościami średnich miesięcznych temperatury powietrza, rzędu 10 °C, występuje od marca do maja (wzrost) i od września do listopada (spadek). Zauważa się, że największy wpływ na średnią temperaturę danego roku mają wartości średnich miesięcznych z lutego, stycznia, marca i sierpnia.

Analizując 65 – letni ciąg pomiarów temperatury powietrza w Suwałkach zauważa się największą tendencję spadkową dla okresu letniego, nieco mniej dla jesieni. Natomiast zimy stają się coraz cieplejsze podobnie jak miesiące wiosenne.

Termika powietrza jako jeden z najważniejszych elementów meteorologicznych jest często podstawą do klasyfikacji typów pogody. Przeważa tu pogoda ciepła o średniej temperaturze od 5 do 15 °C około 125 dni, która utrzymuje się tu ponad 4 miesiące w roku. Pogoda bardzo ciepła trwa średnio ponad 70 dni, dni ze średnią dobową temperaturą powietrza poniżej zera (typ pogody zimny, mroźny i bardzo mroźny) jest ponad 94. Jest to jednocześnie najdłuższy czas trwania tego typu pogody w nizinnej części kraju porównywalny z terenami górskimi. Występuje tu również największa w Polsce (poza górami) liczba dni pogody przymrozkowej bardzo zimnej – około 5 dni.

Z analizy struktury wiatrów wynika, że średnia prędkość wiatru dla ostatnich 35 lat wynosi 4,4 m/s (umiarkowany) w ponad 47 % a cisze około 8%.

Największą średnią prędkość wykazują zachodnie kierunki wiatrów. Obszar Suwalszczyzny jest zaliczany do terenów obok gór, do terenów o największej częstości występowania wiatru z porywami (32 m/s) w sezonie zimowym. Jest to ważna charakterystyka często stosowana przy projektowaniu budowli, sieci energetycznych itp., prędkości wiatru zmieniają się wraz ze wzrostem zmiany wysokości.

Obok prędkości charakterystyczną cechą wiatru jest jego kierunek, który na badanym terenie w 54 % wykazuje zachodni i południowo – zachodni kierunek, najrzadziej występują wiatry z kierunku północnego.

Opady, kolejny ważny składnik pogodowy wykazuje charakterystyczną zmienność na przestrzeni wieloletnich lat suchych, wilgotnych i bardzo wilgotnych.

W roku występuje średnio 208 dni z opadami. Najwięcej dni z opadami notuje się w chłodnej porze roku od listopada do lutego. Najczęściej w miesiącu jest od 16 do 20 dni z opadami. Badany teren otrzymuje średnio ponad 600 mm opadów.

Dominującą formą opadów są opady deszczu, gdyż opady śniegu stanowią średnio 21 – 22 % sumy opadów rocznych.

Pierwsze opady śniegu pojawiają się w październiku, a ostatnie zanikają w maju. W przebiegu rocznym opady letnie przeważają nad zimowymi. Występują dwa maksima opadowe w lipcu i listopadzie oraz dwa minima w lutym i październiku.

Największa średnia suma miesięczna opadów jest typowa dla lipca.

Od grudnia do marca opady występują głównie w postaci śniegu, które w styczniu i lutym stanowią 85 – 87 % miesięcznej sumy opadów.

Opady jesieni (IX – XI) przeważają nad opadami wiosennymi oraz dominacja opadów letnich nad zimowymi jest typową cechą kontynentalizmu.

Pokrywa śnieżna występuje od początku listopada do końca kwietnia i ma charakter nietrwały, wywołany śródzimowymi odwilżami, trwa 137 dni. Całkowity zanik pokrywy śnieżnej przypada dopiero na koniec kwietnia.

Spośród zjawisk meteorologicznych istotny wpływ na działalność człowieka mają mgły, które ograniczają widzialność poziomą poniżej 1km.

W tworzeniu mgieł ważną rolę odgrywają obszary podmokłe, jeziora, rzeki oraz zwarte kompleksy leśne jak i mikrorzeźba terenu (obniżenia dolin i zagłębienia bezodpływowe). Najczęściej mgły występują w chłodnej porze roku od września do marca, najczęściej są notowane w grudniu.

Innym zjawiskiem meteorologicznym jest burza. Burze występują głównie latem, w wilgotnej masie powietrza. Ostatnio coraz częściej burze obserwowane są także w przejściowych porach roku. Na badanym terenie notuje się przeciętnie, ponad 20 dni burzowych.

Zjawiskiem meteorologicznym obserwowanym niemal cały rok jest szron, występujący podczas pogodnej nocy oraz w godzinach porannych wywołany nadmiernym wypromieniowaniem ciepła z podłoża lub spływu wychłodzonego powietrza do zagłębionego terenu. Sadz jest podobnym zjawiskiem w formie jak szron zalegający na wszystkich powierzchniach, a powstaje w wyniku zamarzania kropielek mgły. Największa częstość i średnia miesięczna liczba dni z tym zjawiskiem przypada na styczeń.

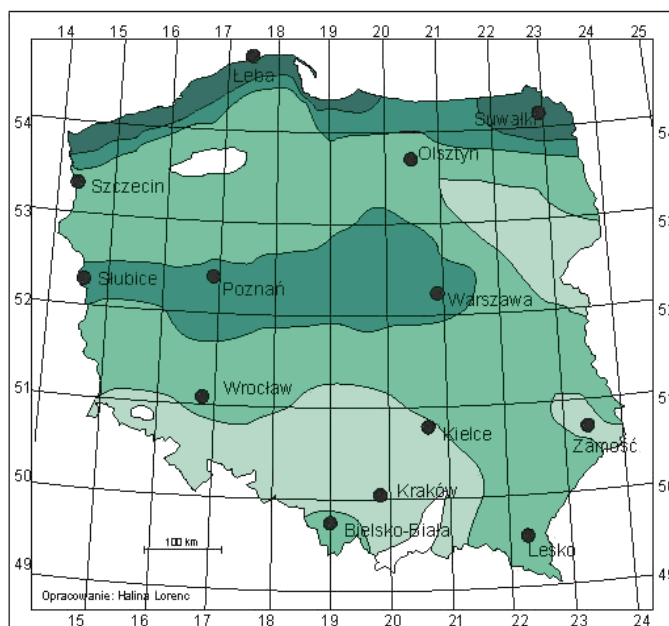
Gołoleź jest zjawiskiem meteorologicznym, niebezpiecznym dla ludzi i gospodarki, powstaje na wychłodzonych powierzchniach wskutek zetknięcia się z nimi przechłodzonego deszczu. Średnio w roku występuje 7 dni i może być notowana od października do marca a nawet w lipcu, najczęściej jednak w miesiącach grudzień – luty.

Klimat w dużej mierze kształtowany jest warunkami lokalnymi, głównie jeziora i lasów.

Teren gminy posiada wybitnie korzystne i bardzo korzystne warunki wietrzne do wykorzystania jako czyste źródło energii.

Załączona mapa przedstawia mezoskalową rejonizację Polski pod względem zasobów energii wiatru w kWh z 1m² skrzydeł w ciągu roku. Wydzielono pięć rejonów o różnych zasobach energii dla wysokości 30 m. n.p.gr. Z mapy tej wynika, że około 60 % kraju posiada dobre warunki do wykorzystania wiatru jako czystego źródła energii. Warunki lokalne terenu mogą sytuację tą dodatkowo polepszyć.

Strefy energetyczne wiatru w Polsce Mezoskala

Strefy:	
I - Wybitnie korzystna	
II - Bardzo korzystna	
III - Korzystna	
IV - Mało korzystna	
V - Niekorzystna	

Ośrodek
Meteorologii

Aktualizacja mapy na podstawie okresu obserwacyjnego 1971-2000

Strefy energetyczne wiatru w Polsce.

3. Uwarunkowania wynikające z istniejących przeobrażeń i procesów degradacji środowiska

Obszar gminy charakteryzuje się nieznacznym stopniem przekształcenia środowiska w województwie podlaskim. Na terenie gminy nie występują większe źródła zagrożeń i degradacji środowiska przyrodniczego. Wszystkie rzeki i jeziora posiadają wysoką klasę czystości wód.

Zagrożeniem wód podziemnych i powierzchniowych może stać się brak systemu oczyszczania ścieków, szczególnie na potencjalnych obszarach rozwoju turystyki (wokół jezior).

Pewne zagrożenia mogą nastąpić w wyniku rozwoju rolnictwa (fermy hodowli zwierząt, intensywne nawożenie).

Przeobrażenia i degradacja środowiska gminy są związane z degradacją jakości wód powierzchniowych na skutek zanieczyszczenia poprzez:

- rozproszonymi zrzutami ścieków w jednostkach wiejskich,
- spływami powierzchniowymi z powierzchni rolniczych,
- spływami z dróg.

Powstrzymanie dalszej degradacji wód związane jest z:

- zwiększonym wykorzystaniem oczyszczalni ścieków w Jeleniewie,
- dbałością o gospodarkę wodno-ściekową całej gminy,
- skanalizowaniem dróg, szczególnie tras często uczęszczanych,
- erozją gleb.

Emisję zanieczyszczeń do powietrza w gminie możemy podzielić na:

- emisję punktową z kotłowni,
- emisję powierzchniową indywidualne paleniska przydomowe,
- emisję liniową, komunikacyjną.

Ogólnie można stwierdzić, że stan powietrza jest bardzo dobry ze względu na małą ilość źródeł zanieczyszczeń.

Na terenie gminy występuje pięć zinventaryzowanych (na zlecenie Ministerstwa Środowiska) mało aktywnych osuwisk na zboczach zbiorników wodnych, w miejscowościach:

- Turtul (N-34-70-B-c/1),
- Szurpiły (N-34-70-B-d/1),
- Leszczewo (N-34-70-B-d/2),
- Leszczewo (N-34-70-B-d/3),
- Gierdawy (N-34-70-B-d/4).

Obsadzenie skarp roślinnością drzewiastą i krzewiastą powinno powstrzymać ruchy gruntu.

4. Uwarunkowania wynikające z zakresu wymaganej prawnej ochrony środowiska przyrodniczego

Uwarunkowania wynikające ze środowiska przyrodniczego wraz z terenami chronionymi i proponowanymi do ochrony zostały przedstawione na mapie uwarunkowań

Suwalski Park Krajobrazowy został utworzony uchwałą Nr III/14/76 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Suwałkach z dnia 12 stycznia 1976 roku w sprawie utworzenia Suwalskiego Parku Krajobrazowego (Dz. Urz. WRN Nr 1, poz. 3). Zostały w nim przedstawione: granice parku i otuliny, ich powierzchnie, zakazy, nakazy oraz ograniczenia.

Kolejny akt prawny, to Zarządzenie Wojewody Suwalskiego Nr 285/92 z 31.12.1992 r. (Dz. Urz. Woj. Suw. z 1993 r. Nr 1, poz. 7); Rozporządzenie Nr 32/02 Wojewody Podlaskiego z 15.10.2002 r. (Dz. Urz. Woj. Podl. Nr 53, poz. 1171), Rozporządzenie Nr 4/06 Wojewody Podl. z 31.08.2006 (Podla.2006 r. Nr. 221, poz. 2157), Rozporządzenie Nr 2/07 Wojewody Podlaskiego z 14.03.2007 r. (Podla.2007r. Nr 64, poz. 538) rozporządzenie Nr 32/02 Wojewody Podlaskiego z dnia 15 października 2002 r. w sprawie Suwalskiego Parku Krajobrazowego (Dz. Urz. Woj. Podl. Nr 53, poz. 1171). Zostały w nim zmienione zakazy dotyczące obszaru parku, dostosowane do obowiązującej wówczas ustawy o ochronie przyrody.

Aktualnie obowiązuje Uchwała Nr XII/92/15 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 22 czerwca 2015r. w sprawie Suwalskiego Parku Krajobrazowego, opublikowana w Dzienniku Urzędowym Województwa Podlaskiego z dnia 26 czerwca 2015r.poz.2120.

Uchwała ta obowiązuje od dnia 10 lipca 2015r.

Suwalski Park Krajobrazowy o powierzchni 6 337,66 ha, położony jest w powiecie suwalskim, na terenie gmin: Jeleniewo, Przerośl, Rutka Tartak i Wiżajny. Na terenie gminy Jeleniewo Park ma powierzchnię 3 901,16 ha, co stanowi 61,55 % ogólnej jego powierzchni.

Na obszarach bezpośrednio graniczących z Parkiem, w celu zabezpieczenia przed szkodliwym oddziaływaniem czynników zewnętrznych, wyznaczona jest otulina o łącznej powierzchni 9 306,24 ha, położona na terenie gmin: Jeleniewo, Przerośl, Rutka Tartak i Wiżajny. Na terenie gminy Jeleniewo otulina Parku ma powierzchnię 2 655,01 ha, co stanowi 28,53 % ogólnej jej powierzchni.

Zasięg Parku wyznaczają współrzędne geograficzne punktów załamania granic w układzie współrzędnych płaskich prostokątnych:PL-1992:, których wykaz stanowi załącznik nr 1 do Uchwały XII/92/15.

Zasięg otuliny Parku wyznaczają współrzędne geograficzne punktów załamania granic w układzie współrzędnych płaskich prostokątnych:PL-1992:, których wykaz stanowi załącznik nr 2 do Uchwały XII/92/15.

Poglądowa mapa Parku wraz z otulina stanowi załącznik nr 3 do Uchwały XII/92/15.

Do szczególnych celów ochrony Parku należy:

- 1) ze względu na wartości przyrodnicze:
 - a) zachowanie unikatowego, młodoglacjalnego krajobrazu Północnej Suwalszczyzny w postaci licznie występujących moren czołowych i dennych, rynien i dolin rzeczno – jeziornych, głazów narzutowych,
 - b) zachowanie ekosystemów wodnych, w tym Jeziora Hańcza – najgłębszego jeziora w Polsce,
 - c) zachowanie chronionych i rzadkich gatunków zwierząt i roślin związanych z siedliskami charakterystycznymi dla Parku;
- 2) ze względu na wartości historyczne i kulturowe:
 - a) ochrona tożsamości kulturowej obszaru,
 - b) ochrona zasobów dziedzictwa kulturowego,
 - c) odtwarzanie i ożywianie lokalnych tradycji;
- 3) ze względu na walory krajobrazowe:
 - a) zachowanie i ochrona zespołów krajobrazu otwartego, stanowiącego walor wizualny współistnienia gospodarki człowieka z naturalnymi elementami środowiska,
 - b) ochrona struktur geomorfologicznych,
 - c) przywracanie obszarom o krajobrazie niekorzystnie przekształconym ich potencjalnych walorów krajobrazowych i przyrodniczych,
 - d) utrzymanie charakterystycznych typów zabudowy.

Na terenie Parku wprowadza się następujące zakazy:

- 1) umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności w ramach racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej, rybackiej i łowieckiej;
- 2) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej lub zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
- 3) pozyskiwania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów;
- 4) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym, przeciwpowodziowym, przeciwsuwiskowym lub budową, odbudową, utrzymaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych;
- 5) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody lub racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej;
- 6) budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior, z wyjątkiem obiektów służących turystyce wodnej, gospodarce wodnej lub rybackiej;
- 7) likwidowania, zasypywania i przekształcania zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno – błotnych;
- 8) wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia własnych gruntów;
- 9) prowadzenia chowu i hodowli zwierząt metodą bezściółkową;

- 10) utrzymywania otwartych rowów ściekowych i zbiorników ściekowych;
- 11) organizowania rajdów motorowych i samochodowych;
- 12) używania łodzi motorowych i innego sprzętu motorowego na otwartych zbiornikach wodnych.

Zakazy określone w punktach 3 i 4 nie dotyczą części Parku, na którym położone są złoża kopalin:

- 1) udokumentowane do dnia 31 lipca 2006 r., których dokumentacje zostały zatwierdzone przez właściwy organ administracji geologicznej;
- 2) udokumentowane na podstawie koncesji na poszukiwanie i rozpoznawanie, udzielonych do dnia 31 lipca 2006 r.;
- 3) udokumentowane na podstawie informacji geologicznych zawartych w dokumentacjach sporządzonych i zatwierdzonych przez właściwy organ administracji geologicznej do dnia 31 lipca 2006 r.

Zakaz określony w punkcie 6 nie dotyczy:

- 1) obszarów zwartej zabudowy miejscowości w granicach określonych w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, gdzie dopuszcza się uzupełnianie zabudowy mieszkaniowej, usługowej i letniskowej pod warunkiem wyznaczenia nieprzekraczanej linii zabudowy od brzegu wód, określonej poprzez połączenie istniejących budynków na przylegających działkach w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003r, o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym;
- 2) siedlisk rolniczych – w zakresie uzupełniania istniejącej zabudowy o obiekty do prowadzenia gospodarstwa rolniczego, pod warunkiem nie przekraczania dotychczasowej linii zabudowy od brzegów wód;
- 3) terenów ogólnodostępnych kąpielisk, plaż i przystani wodnych;
- 4) istniejących obiektów letniskowych, mieszkalnych, usługowych oraz o funkcji mieszanej nie kolidującej z podstawowym i uzupełniającym przeznaczeniem terenu, zrealizowanych na podstawie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które utraciły moc przed dniem 1 stycznia 2004r., gdzie dopuszcza się ich odbudowę, rozbudowę lub nadbudowę w rozumieniu ustawy z dnia 7 lipca 1994r. Prawo budowlane, w celu poprawy standardów ochrony środowiska oraz walorów estetyczno – krajobrazowych, pod warunkiem nie przybliżania zabudowy do brzegów wód, a także zwiększania istniejącej powierzchni zabudowy:
 - nie więcej niż 10 m², w przypadku budynków o powierzchni mniejszej lub równej 100m²,
 - nie mniej niż 10%, w przypadku budynków o powierzchni powyżej 100m²;
- 5) zbiorników wodnych pochodzenia antropogenicznego o powierzchni nie większej niż 0,5 ha i głębokości nie większej niż 3,0 m.

Zakaz określony w punkcie 9 nie dotyczy gospodarstw położonych w Parku, w których wprowadzono chów i hodowlę zwierząt metodą bezściółkową przed dniem 5 września 2006r.

Dla Parku ustanowiono Plan Ochrony na okres od 01.12.2003 r. do 30.11.2023 r.(załącznik do rozporządzenia nr 25/03 z dnia 06.11.03 Wojewody Podlaskiego). Rozdział 9 dotyczy ustaleń do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego:

§ 31.1. W zakresie sieci osadniczej i budownictwa:

- 1) zachowanie układu przestrzenno – funkcjonalnego sieci osadniczej, którą na terenie Parku tworzą 23 jednostki osadnicze (położone w całości, bądź częściowo w Parku);
- 2) możliwość rozwoju podstawowych jednostek sieci osadniczej na terenie Parku, pod warunkiem zachowania wymogów określonych ochroną przyrody, środowiska kulturowego i krajobrazu, przy jednoczesnym wykluczeniu obiektów uciążliwych dla środowiska i otoczenia;
- 3) zachowanie ukształtowanych historycznie typów zwartej zabudowy w formie ulicówek i łańcuchówek;
- 4) możliwość realizacji nowej kolonijnej zabudowy zagrodowej wyłącznie dla gospodarstw o powierzchni powyżej 10 ha użytków rolnych, których grunty położone są na terenie Parku lub na terenie Parku i jego strefy ochronnej;
- 5) zakaz budowy wszelkich obiektów i urządzeń nie związanych z prowadzeniem gospodarki rolnej lub leśnej oraz wykonywaniem statutowych zadań Parku - zakaz nie dotyczy obszarów

- zwartej zabudowy wsi oraz zamierzeń inwestycyjnych związanych z infrastrukturą techniczną, komunikacją i elektroenergetyką oraz telekomunikacją;
- 6) realizacja nowej zabudowy turystycznej, usługowej, ogrodniczej oraz zagrodowej dla gospodarstw o powierzchniach mniejszych niż wymienione w punkcie 4) możliwa jest w granicach zwartej zabudowy wsi, uwidocznionych na mapie w skali 1:25000; dopuszcza się tworzenie nowych terenów zwartej zabudowy we wszystkich wsiach położonych na terenie Parku.
- 7) zakaz budowy lub rozbudowy obiektów budowlanych poza granice obszarów zabudowanych, uwidocznionych na mapach ewidencji gruntów;
- 8) utrzymanie ustanowionych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego gmin Jeleniewo, Przerośl, Rutka Tartak i Wiżajny na podstawie rozporządzenia Nr 82/98 Wojewody Suwalskiego z dnia 15 czerwca 1998 r. w sprawie stref ochronnych wokół wód (Dz.U.Woj.Suw. z 1998 r. Nr 36/98, poz. 194);
- 9) dopuszcza się możliwość zmiany funkcji istniejących obiektów np. wykorzystanie obiektów do celów turystycznych i agroturystycznych, pod warunkiem zachowania form istniejących;
- 10) lokalizacja nowych obiektów nie powinna naruszać naturalnej konfiguracji terenu;
- 11) możliwość lokalizacji nowych obiektów na stokach, których nachylenie nie przekracza 20%;
- 12) przy wznoszeniu nowych obiektów budowlanych należy stosować formy architektury regionalnej, zharmonizowane z zabudową istniejącą i otaczającym krajobrazem;
- 13) zachowanie charakteru fizjonomicznego zabudowy jednostek osadniczych, poprzez:
- a) kształtowanie formy nowych budynków mieszkalnych w nawiązaniu do architektury regionalnej bez ograniczeń w zakresie materiałów konstrukcyjnych, przy zastosowaniu tradycyjnych materiałów wykończeniowych, jak tynki gładkie w jasnych barwach - piaskowe i beże, szalowania drewniane malowane na kolory brązowe lub zielenie;
- b) w szczególności formę budynku należy kształtować z uwzględnieniem następujących zasad: kształt bryły budynku - horyzontalny; rzut poziomy - prostokątny z możliwością umieszczenia ganków i werand; okna o regularnym podziale, piwnice wyniesione na nie więcej niż 60 cm nad najwyższy punkt terenu, dach dwuspadowy, symetryczny, o nachyleniu połaci pod kątem 350-450; w przypadku potrzeby doświetlenia poddasza - lukarny nakryte dwuspadowymi daszkami lub daszkiem jednospadowym wyprowadzonym z połaci dachowej poniżej kalenicy głównych połaci dachowych i pod warunkiem zachowania co najmniej 1,5 m. odległości od szczytowych krawędzi połaci dachowych oraz okna połaciowe; dopuszcza się wykorzystanie poddasza na cele użytkowe,
- c) zaleca się pokrywanie budynków materiałami w kolorze szarym lub brązowym (propagowanie stosowania w miarę możliwości pokryć budynków drewnianych gontem lub wiórem a murowanych blachą malowaną na ciemny brąz lub dachówką ceramiczną albo bitumiczną);
- 14) stosownie do widokowej ekspozycji terenów, ustala się następujące zasady dotyczące wysokości budynków mieszkalnych, pensjonatowych oraz mieszkalnych z innymi funkcjami wbudowanymi, budynków gospodarczych w zabudowie zagrodowej, jak również budynków użyteczności publicznej:
- a) w dolinach i dolinnych partiach stoków, wysokość budynków nie powinna przekraczać jednej kondygnacji naziemnej, licząc od poziomu terenu do okapu dachu;
- b) na stokach wysokość budynków nie powinna przekraczać jednej i pół kondygnacji naziemnych, licząc od poziomu terenu do okapu dachu;
- c) na wierzchołkach i w innych sytuacjach eksponowanych widokowo, dopuszcza się wysokość budynków do jednej kondygnacji naziemnej, licząc od poziomu terenu do okapu dachu;
- d) wysokość budynków związanych z działalnością gospodarczą i komunalną nie powinna przekraczać jednej i pół kondygnacji nadziemnych licząc od poziomu terenu w jego najniższym punkcie do okapu dachu;
- 15) powyższe zasady dotyczą budynków nowych oraz istniejących - nadbudowywanych, rozbudowywanych a także przebudowywanych.
- 16) powyższe zasady nie dotyczą budynków, co do których konieczne jest przestrzeganie szczegółowych zaleceń konserwatorskich;
- 17) przekazywanie projektów inwestycyjnych i architektonicznych realizowanych na terenie Parku do zaopiniowania przez Dyрекcję Parku;
- 18) uzgadnianie lokalizacji nowych obiektów na terenie Parku z Dyрекcją Parku;
- 19) opracowanie kilku wzorcowych projektów, które byłyby popularyzowane na terenie Parku;
- 20) dopuszcza się możliwość powstania obszaru przeznaczonego pod zabudowę uzdrowiskową we wsi Smolniki przy zachowaniu formy architektury regionalnej, zharmonizowanej z istniejącą zabudową i otaczającym krajobrazem oraz zapewnieniem wszelkich wymogów wynikających z wymogów ochrony przyrody, środowiska i krajobrazu;

Rezerваты przyrody na obszarze gminy Jeleniewo				
Nazwa	Rok utworzenia	Powierzchnia ha	Typ	Cel ochrony
Głazowisko Bachanowo nad Czarną Hańczą	1972	0,98	przyrody nieożywionej (geologiczny)	Zachowanie, ze względów naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych, obszaru pokrytego dużą ilością głazów narzutowych.
Głazowisko Łopuchowskie	1988	15,88	przyrody nieożywionej (geologiczno-geomorfologiczny)	Zachowanie nagromadzonych głazów narzutowych stanowiących unikalny zespół form polodowcowych.
Rutka	2001	49,06	przyrody nieożywionej (geologiczno-geomorfologiczny)	Zachowania w stanie naturalnym unikalnego bruku polodowcowego, jeziora Linówek wraz z przyległym torfowiskiem przejściowym stanowiącym istotną wartość ze względów przyrodniczych, naukowych i dydaktycznych.

Źródło : Program ochrony środowiska gminy Jeleniewo

Granica wschodnia rezerwatu Jeziora Hańcza stanowi granicę z gminą Przerośl.

Obszar Chronionego Krajobrazu „Pojezierze Północnej Suwalszczyzny”

Gmina Jeleniewo położona jest na terenie Obszaru Chronionego Krajobrazu – „Pojezierze Północnej Suwalszczyzny” – utworzonego 2 maja 1991r. Rozporządzeniem Wojewody Suwalskiego, którego celem jest ochrona i zachowanie półnaturalnego krajobrazu Północnej Suwalszczyzny o urozmaiconej rzeźbie terenu, z licznymi jeziorami, kemami, ozami i wzniesieniami morenowymi.

Na obszarze tym obowiązywały następujące akty prawne: Rozporządzenie nr 6 /91 Wojewody suwalskiego z 2.05.1991 r (Dz. Urz.Woj. Suw. Nr 17, poz. 167); Rozporządzenie Nr 82/98 Wojewody Suwalskiego z dnia 15.06.1998 r. (Dz. Urz. Woj. Suw. Nr 36, poz. 194); Rozporządzenie Nr 18/04 Wojewody Podlaskiego z 16.09.2004 r. (Dz. Urz. Woj. Podl. Nr 142, poz. 1901); Rozporządzenie Nr 20/05 Wojewody Podlaskiego z 25.02.2005 r (Dz. Urz. Woj. Podl. Nr 54, poz. 733); Rozporządzenie Nr 63/05 Wojewody Podlaskiego z 21.07.2005r. (Dz. Urz. Woj. Podl. Nr 180, poz. 2098); Rozporządzenie Nr 15/07 Wojewody Podlaskiego z dnia 14 listopada 2007r. (Dz. Urz. Woj. Podl. Nr 252, poz. 2631).

Aktualnie obowiązuje Uchwała Nr XII/88/15 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 22 czerwca 2015r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Pojezierze Północnej Suwalszczyzny” opublikowana w Dzienniku Urzędowym Województwa Podlaskiego z dnia 26 czerwca 2015r.poz.2116.

Uchwała ta obowiązuje od dnia 10 lipca 2015r.

OCK „Pojezierze Północnej Suwalszczyzny” o powierzchni 42 844,94ha, położony jest w powiecie suwalskim, na terenie gmin: Bakałarzewo, Filipów, Jeleniewo, Przerośl, Rutka Tartak, Suwałki, Szypliszki , miasto Suwałki. Na terenie gminy Jeleniewo Obszar ma powierzchnię 7 552,11 ha, co stanowi 17,63% ogólnej jego powierzchni.

Zasięg Obszaru wyznaczają współrzędne geograficzne punktów załamania granic w układzie współrzędnych płaskich prostokątnych:PL-1992:, których wykaz stanowi załącznik nr 1 do Uchwały XII/88/15.

Poglądowa mapa Parku wraz z otulina stanowi załącznik nr 2 do Uchwały XII/88/15.

Czynna ochrona ekosystemów Obszaru polega na zachowaniu różnorodności biologicznej siedlisk przyrodniczych związanych z urozmaiconą rzeźbą polodowcową Pojezierza Północnej Suwalszczyzny, z licznymi jeziorami, kemami, ozami i wzgórzami morenowymi.

Na Obszarze zakazuje się:

- 1) zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
- 2) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
- 3) wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;
- 4) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztorowym, przeciwpowodziowym lub przeciwoosuwickowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych;
- 5) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka;
- 6) likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodnoblotnych;
- 7) lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej.

Zakazy określone w punktach 3 i 4 nie dotyczą części Obszaru, na których położone są złoża skał:

- 1) udokumentowane do dnia 31 grudnia 2004 r., których dokumentacje zostały zatwierdzone przez właściwy organ administracji geologicznej;
- 2) udokumentowane na podstawie koncesji na poszukiwanie i rozpoznawanie, udzielonych do dnia 31 grudnia 2004 r.;
- 3) udokumentowane na podstawie informacji geologicznych zawartych w dokumentacjach sporządzonych i zatwierdzonych przez właściwy organ administracji geologicznej do dnia 31 grudnia 2004 r.

Zakaz określony w punkcie 7 nie dotyczy:

- 1) obszarów zwartej zabudowy miejscowości w granicach określonych w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, gdzie dopuszcza się uzupełnianie zabudowy mieszkaniowej, usługowej i letniskowej pod warunkiem wyznaczenia nieprzekraczanej linii zabudowy od brzegu wód, określonej poprzez połączenie istniejących budynków na przylegających działkach w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003r, o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym;
- 2) siedlisk rolniczych – w zakresie uzupełniania istniejącej zabudowy o obiekty do prowadzenia gospodarstwa rolniczego, pod warunkiem nie przekraczania dotychczasowej linii zabudowy od brzegów wód;
- 3) terenów ogólnodostępnych kąpielisk, plaż i przystani wodnych;
- 4) istniejących obiektów letniskowych, mieszkalnych, usługowych oraz o funkcji mieszanej nie kolidującej z podstawowym i uzupełniającym przeznaczeniem terenu, zrealizowanych na podstawie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które utraciły moc przed dniem 1 stycznia 2004r., gdzie dopuszcza się ich odbudowę, rozbudowę lub nadbudowę w rozumieniu ustawy z dnia 7 lipca 1994r. Prawo budowlane, w celu poprawy standardów ochrony środowiska oraz walorów estetyczno – krajobrazowych, pod warunkiem nie przybliżania zabudowy do brzegów wód, a także zwiększania istniejącej powierzchni zabudowy:
 - nie więcej niż 10 m², w przypadku budynków o powierzchni mniejszej lub równej 100m²,
 - nie mniej niż 10%, w przypadku budynków o powierzchni powyżej 100m²;
- 5) zbiorników wodnych pochodzenia antropogenicznego o powierzchni nie większej niż 0,5 ha i głębokości nie większej niż 3,0 m.

Projektowany Obszar Natura 2000 PLH200001 Ostoja Jeleniewo o powierzchni 5910,1 ha, mający znaczenie dla Wspólnoty został zatwierdzony Decyzją Komisji Europejskiej 12011/64/UE z dnia 10.01.2011r. Obowiązuje plan zadań ochronnych ustanowiony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku z dnia 30 kwietnia 2014 r. (Dz. U. Woj. Podlaskiego z dnia 2 maja 2014 r., poz. 1771, z późniejszą zmianą ogłoszoną w Dz.Urz.Woj.Podlaskiego z dnia 27 kwietnia 2016r. poz. 199).

Przedmiotem ochrony w obszarze Natura 2000 PLH200001 Jeleniewo był początkowo nocek łydkowłosy. Został uznany za jeden z najrzadszych i najbardziej zagrożonych wymarciem gatunków nietoperzy w Europie. Na szczeblu krajowym podlega on ochronie ścisłej na podstawie Rozporządzenia Ministra o Ochronie Gatunkowej Zwierząt z dnia 26 września 2001 r. .

Rozszerzenie granic tego obszaru Natura 2000 podyktowane było włączeniem żerowisk tego gatunku. Przedmiotami ochrony są tu między innymi siedliska przyrodnicze z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG np. : bory i lasy bagienne, łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe, torfowiska wysokie, przejściowe i trzęsawiska, twarowodne oligo – i mezotroficzne zbiorniki wodne z podwodnymi łąkami ramienic i in., gatunki zwierząt z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG takie jak : nocek łydkowłosy, mopek, bóbr europejski, wydra traszka grzebieniasta, kumak nizinny i z roślin lipiennik Loesela.

W zarządzeniu zapisane są wskazania do dokumentów planistycznych, niezbędne dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000. Wskazane jest umieszczenie w dokumencie zapisów dotyczących:

- ograniczenia budowy instalacji wykorzystujących do wytwarzania energii elektrycznej energii wiatru, które stanowiłyby barierę w przelotach nietoperzy z kolonii w Jeleniewie do swoich żerowisk. Lokalizacja korytarza przelotów: między kościołem a jez. Szurpiły i kościołem a jez. Szelment Wielki, między kościołem a rzeką Czarna Hańcza(odcinek na terenie obszaru Jeleniewo);
- ograniczenia zanieczyszczenia chemicznego i biologicznego wód jeziora Szelment Wielki (chemiczne środki stosowane w rolnictwie i ścieki bytowe) poprzez uporządkowanie gospodarki wodno - ściekowej zgodnie z obowiązującym prawem oraz kontrolę jego przestrzegania;
- wprowadzenia zakazu używania silników na jeziorze Szelment Wielki w okresie aktywności nietoperzy;
- utrzymania alei starych drzew na obszarze pomiędzy kolonią a żerowiskami, dopuszczalne są działania pielęgnacyjne (korytarz między kościołem a jez. Szurpiły i kościołem a jez. Szelment Wielki)

Projektowany Obszar Natura 2000 Ostoja Suwalska PLH200003 o powierzchni 6349,5 ha, i został zatwierdzony Decyzją Komisji Europejskiej 2011/64/UE z dnia 10.01.2011 r. (decyzja przyjmująca na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwarty zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny, notyfikowana jako dokument nr C(2010) 9669 - Dz. U. UE L33 z dnia 08.02.2011 r.).

Obowiązuje plan zadań ochronnych ustanowiony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku z dnia 30 kwietnia 2014 r. (Dz. U. Woj. Podlaskiego z dnia 2 maja 2014 r., poz. 1772).

Przedmiotami ochrony w obszarze Natura 2000 PLH200003 Ostoja Suwalska są siedliska przyrodnicze oraz gatunki zwierząt i roślin: - siedliska przyrodnicze z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG: twarowodne oligo- i mezotroficzne zbiorniki wodne z podwodnymi łąkami ramienic, murawy kserotermiczne - priorytetowe są tylko murawy z istotnymi stanowiskami storczyków, górskie i niżowe murawy bliźniczkowe, zmiennowilgotne łąki trzęślicowe, ziołorośla górskie i ziołorośla nadrzeczne, niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie, torfowiska przejściowe i trzęsawiska, obniżenia na podłożu torfowym, torfowiska nakredowe, górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk, grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny, bory i lasy bagienne, łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe.

Gatunki zwierząt z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG: mopek, nocek łydkowłosy, bóbr europejski, wydra, traszka grzebieniasta, kumak nizinny, koza, głowacz białołety, skójką gruboskorupowa, czerwończyk nieparek, czerwończyk fioletek.

Gatunki roślin z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG: lipiennik Loesela, rzepik szczeniasty. Lista przedmiotów ochrony może ulec zmianie w toku prac nad projektem planu zadań

Zarządzenia zawierają opis granic z mapami obszarów, identyfikację istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin, zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony, cele działań ochronnych oraz mapę rozmieszczenia przedmiotów ochrony z lokalizacją działań ochronnych.

Użytki ekologiczne na obszarze gminy Jeleniewo								
L.p.	Nr ewid.	Rodzaj użytku	Data ut.	Pow. (ha)	Ob. Podst prawna	Oberęb geod. I nr dz.	Forma wł.	Ochr.
1.	241	Jegłówek-jez.	2001	20,58	Dz. Urz. Woj. Podl. Nr 24, poz.392	Czajewszczyzna, 158, 159	Skarb Państ.	Ochr. Biocenozy jeziora
2.	242	Szurpiły –jez.	2001	89	Dz. Urz. Woj. Podl. Nr 24, poz.392	Szurpiły	Skarb Państ.	Ochr. Biocenozy jeziora
3.	281	Linówek	1994	3,04+15 m strze wokół jez.	Dz. Urz. Woj. Suw. Z 1994 r. Nr 20, poz. 159			Jez. +strefa wokół jez., miejsce występowania raka szlachet.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych <http://bip.bialystok.rdos.gov.pl/>

Pomniki przyrody na obszarze gminy Jeleniewo							
Lp.	Nr pomn. wg. rej. woj.ew.	Rodzaj obiektu	Wymiary		Miejscowość	Lokalizacja i inne dane	Zamieszczony w...
			obw cm	wys m			
1	43.s	Głaz narzutowy	8,15	1,7	Czajewszczyzna	u stóp zalesionego zach. stoku Góry Kościelnej, blisko jez. Jegłówek	Dz. Urz. WRN w Białymstoku z 1955 r. Nr 7, poz. 85
2	44.s	Głaz narzutowy	7,15	1,4	Czajewszczyzna	u stóp zach. stoku Góry Kościelnej, między Górą Kościelną i Zamkową	Dz. Urz. WRN w Białymstoku z 1955 r. Nr 7, poz. 85
3	46.s	Głaz narzutowy	8	1,2	Kolonia Szurpiły	leży na gruntach F. Siejwy, przy zabudowaniach 5m na zach. od drogi Szurpiły -Targowisko	Dz. Urz. WRN w Białymstoku z 1955 r. Nr 7, poz. 85
4	48.s	Głaz narzutowy	9	1,3	Targowisko	na pagórku (K. Kowalewski) 20m na wschód od drogi Szurpiły -Targowisko	Dz. Urz. WRN w Białymstoku z 1955 r. Nr 7, poz. 85
5	72.s	Głaz narzutowy	11,65	1,8	Sidory	leży na gruntach Franciszka Sowuła 200m od zabudowań	Dz. Urz. WRN w Białymstoku z 1962 r. Nr 10, poz. 125
6	90.s	Głaz	8,9	1,9	Białorogi	ok. 350m na wschód	Dz. Urz. WRN

		narzutowy				od zabudowań J.Jonio na roli i ok.50m na północ od drogi biegnącej przez wieś Białorogi	w Białymstoku z 1969 r. Nr 9, poz. 84
7	91.s	Głaz narzutowy	7,43	1,55	Białorogi	ok. 200m na wschód od zabudowań J.Jonio na roli i ok.50m na północ od drogi biegnącej przez wieś Białorogi	Dz. Urz. WRN w Białymstoku z 1969 r. Nr 9, poz. 84
8	188	Jesion wyniosły	3,4	17,5	Szeszupka	100m od gosp. B. Marcinkiewicza, przy drodze Szeszupka-Turtul	Dz. Urz. WRN w Suwałkach z 1978 r. Nr 11, poz. 46
9.	1906.s	Klon pospolity (Acer)	3,36	18	Gulbieniszki	Pojedyncze drzewo	Rozp. Woj. Podl. z 22.09.2008 Nr 10/8
10.	1907.s	Wierzba biała	4,07	20	Krzemianka	Pojedyncze drzewo	Rozp. Woj. Podl.z 22.09.2008 Nr 10/08
11.	1910.s	Lipa Drobnolistna (Tilla cordata)	3,55	15	Czajewszczyzna	Pojedyncze drzewo	Rozp. Woj. Podl.z 22.09.2008 Nr 10/08
12.	1911.s	Dwie lipy drobnolistne	2,3; 1,8	16, 17	Czajewszczyzna	Dwa drzewa	Rozp. Woj. Podl.z 22.09.2008 Nr 10/08
13.	461.s	Grusza pospolita	2	9	Rutka	ok. 2 km od Szurpił (dawniej eksploatowane torfowisko)	Dz. Urz. WRN w Suwałkach z 1978 r. Nr 11, poz. 46
14.	236.s	Głaz narzutowy	8,93	1,89	Wodziłki	ok. 500m na wschód od drogi Wodziłki-Udziejek	Zarz. Nr 12/80 Woj. Suw. z 12.03.1980r. Dz. Urz. WRN w Suwałkach Nr 2, poz. 10
15.	237.s	Głaz narzutowy	9,03	2,9	Wodziłki	200m na pn-wsch od j. Linówek, na skraju lasu w młodniku sosnowym, 10 m od pola	Zarz. Nr 12/80 Woj. Suw. z 12.03.1980r. Dz. Urz. WRN w Suwałkach Nr 2, poz. 10
16.	461.s	Grusz pospolita	2	9	Wodziłki	Pojedyncze drzewo	Rozp. Nr 32/96 Woj. Suw. z dnia 96-06-26 Dz. Urz. Woj. Suw. Nr 49, poz. 139
17.	462.s	Głaz narzutowy	8	1,2	Błaskowizna	przy budynku szkoły	Rozp. Nr 32/96 Woj. Suw. z dnia 96-06-26 Dz. Urz. Woj. Suw. Nr 49, poz. 139
18.	534.s	Głaz narzutowy	10,78	1,55	Prudziszki	na skraju lasu , ok. 300m na zach. od zabudowań	Rozp. Nr 222/98 Woj. Suw. z dnia 98-12-14

						E. Pitrołaja	Dz. Urz. Woj. Suw. Nr 74, poz. 510
--	--	--	--	--	--	--------------	---------------------------------------

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych <http://bip.bialystok.rdos.gov.pl/>

Strefy ochronne wód podziemnych

Wokół ujęć wód podziemnych służących do zbiorowego zaopatrzenia ludności w wodę do picia i potrzeb gospodarstw domowych oraz do produkcji artykułów żywnościowych i farmaceutycznych istnieje, zgodnie z Rozporządzeniem MOŚZNiL z 5 listopada 1991r., obowiązek ustanawiania stref ochronnych. Składają się one z terenów ochrony bezpośredniej (przy studniach wierconych – od 8 do 10 m licząc od zarysu budowli i urządzeń służących do poboru wody), oraz terenów ochrony pośredniej. W przypadkach uzasadnionych warunkami hydrogeologicznymi można odstąpić od wyznaczania terenów ochrony pośredniej. Na terenach ochrony bezpośredniej zabronione jest użytkowanie gruntów do celów nie związanych z eksploatacją ujęcia wody. Na terenach ochrony pośredniej mogą być zabronione pewne czynności i roboty, powodujące zmniejszenie przydatności ujmowanej wody lub ograniczenie wydajności ujęcia. W gminie Jeleniewo strefy pośredniej ujęcia wód wyznaczono wokół ujęć wody.

Wszystkie ujęcia wody, które dostarczają wodę pitną do wodociągów gminnych mają wyznaczoną strefę ochrony bezpośredniej ujęcia.

Na etapie projektowania znajdują się:

- Wisztyniecko - Suwalski Transgraniczny Obszar Chroniony /TOCH/;
- GKPn-4A (Główny Korytarz Północny) Puszcza Romincka – Puszcza Augustowska, obejmujący swym zasięgiem obszary Natura 2000 Jeleniewo i Ostoję Suwalską.

5. Uwarunkowania wynikające ze stanu krajobrazu kulturowego – Rozdział 7.